

**OLIMPIJSKI POKRET
OD AMATERIZMA
PREMA
PROFESIONALIZMU**

- Prvi sportaš kojemu je Međunarodni olimpijski odbor **oduzeo osvojenu zlatnu medalju** bio je američki atletičar **Jim Thorpe**
- Bilo je to 1913. godine. Odluka je donesena jednoglasno.
- Naime, Olimpijski odbor SAD-a obavijestio je MOO da je Jim Thorpe **nastupajući u američkoj baseball ligi primao naknadu** ili, drugim riječima, Jim Thorpe nije bio sportaš amater

UVOD

- Definicija **amaterizma** bila je **predmetom prijepora i brojnih rasprava od samog osnivanja MOO**, ali je amaterizam ujedno bio jedan od osnovnih obilježja olimpizma

- **1984. godine** je na inicijativu tadašnjeg predsjednika MOO **Juana Antonia Samaranch** unesena izmjena kojom je **omogućen nastup profesionalnim sportašima** na Olimpijskim igrama

- «**Olimpijska slava rezervirana je za sportaše amatere. Profesionalci su već plaćeni.**»
- Bile su to posljednje riječi koje je **Avery Brundage izgovorio 1972. godine** ustupajući svoje mjesto predsjednika MOO novoizabranom predsjedniku lordu Michaelu Killaninu
- Avery Brundage nije ih izrekao slučajno

- Riječi ***amater*** i ***profesionalac*** unutar olimpijskog pokreta imaju dugu povijest međusobnog prijepora, isključivosti, kontradiktornosti i različitih shvaćanja
- Međunarodni olimpijski odbor je od svog osnivanja imao **čvrst, gotovo rigidan, stav da na olimpijskim igrama mogu nastupati isključivo amateri**
- Čak je i **glavna tema osnivačkog kongresa Međunarodnog olimpijskog odbora 1894. godine** bila *amaterizam i profesionalizam*

- Glavni razlog **zašto tenis nije bio na programu olimpijskih igara od 1928. do 1984.** leži upravo u činjenici da je Međunarodni teniski savez imao mnogo **liberalniji stav prema profesionalcima** nego je to od njega zahtijevao MOO.
- Zabilježeni su mnogi **sukobi s Međunarodnim nogometnim, streljačkim ili skijaškim savezima** koji su dozvoljavali nastupe profesionalnim sportašima

- Međunarodni olimpijski odbor **nije dozvoljavao** da sportaši koji sudjeluju na olimpijskim igrama **putuju više od dva tjedna ili 30 dana godišnje** niti su dozvoljavali da se sportašima **vрати izgubljena zarada ili nadoknadi plaća** koju nisu primali za vrijeme priprema i natjecanja

- Jednom od najvećih atletičara svih vremena, višestrukom olimpijskom pobjedniku i **najvećoj atletskoj zvijezdi u razdoblju između dva svjetska rata**, Fincu **Paavi Nurmiju**, MOO je 1932. **doživotno zabranio sudjelovanje na olimpijskim igrama** jer je zaradu lažno prikazao kao putne troškove

«Tko si ne može priuštiti bavljenje sportom, ne treba se niti baviti sportom, a ako se i bavi sportom ne može nositi plemenitu titulu sportaša amatera.»»

VAŠ STAV?

- MOO i Olimpijska povelja **danās ne prepoznaju razliku između sportaša amatera i profesionalaca**. Rezultat je to dugogodišnjih sukoba unutar samog MOO, ali, još i više, potrebe i nužnosti da se prizna i **prihvati realno stanje u sportu i društvu** kojega je sport sastavni dio
- Još sedamdesetih godina prošlog stoljeća zagovarajući amaterizam MOO je na stajalištu da se «**lažne sportske stipendije i drugi oblici nepoštenja i varanja moraju zaustaviti.**»

- **Čovjek koji se usudio prekinuti amatersku tradiciju olimpizma i promijeniti jedno od temeljnih pravila sudjelovanja na olimpijskim igrama bio je Juana Antonia Samaranch.**
- «Prije nekoliko godina izjavio sam da **na olimpijskim igrama trebaju nastupati najbolji sportaši...** za nas, na primjer, u tenisu **ne postoje profesionalci i amateri, postoje prije svega sportaši...**»

- neki su članovi MOO predvidjeli **«kaotičnu budućnost olimpijskim igrama ukoliko se dozvoli sebičnoj javnosti i interesu kapitala slobodno djelovanje u ovom području»**, a profesionalizam okarakterizirali kao veliko zlo ili bolest

VAŠ STAV?

**ŠTO MISLITE TKO SU BILI
NAJGORLJIVIJI
PROTIVNICI NASTUPA
PROFESIONALNIH
SPORTAŠA NA OLIMPIJSKIM
IGRAMA?**

Najgorljiviji protivnici bile su **komunističke zemlje** koje se nisu slagali s idejom da **profesionalni sportaši sa zapada** sudjeluju na olimpijskim igrama

- Profesionalizam je ušao u olimpijski pokret na mala vrata. Nastup na **Olimpijskim igrama 1988. godine** dozvoljen je profesionalnim sportašima u pet sportova: **nogomet, atletika, hokej na ledu, konjičkom sportu i tenisu**. Nakon ovakve odluke bilo je sasvim jasno da će se nastup profesionalnim sportašima uskoro omogućiti i u drugim sportovima i da će **jaz između amaterizma i profesionalizma uskoro nestati**

- To se konačno i dogodilo 1990. godine
- kontroverzno pravilo 26 u Olimpijskoj povelji zamijenilo se
- **nova Olimpijska povelja stupila je na snagu 1991. godine s novim pravilom broj 45:**
  - «Da bi mogao sudjelovati na olimpijskim igrama natjecatelj mora ispunjavati uvjete Olimpijske povelje te mora poštovati pravila određenog međunarodnog saveza koje je odobrio MOO i mora ga prijaviti njegov nacionalni olimpijski odbor.»
- **Drugih uvjeta nije bilo.**

- Pravilo sudjelovanja na olimpijskim igrama je promijenjeno, ali **filozofija olimpizma nije promijenjena**. Olimpijski pokret i dalje se temelji prije svega na **odgojnim i humanističkim vrijednostima sporta** koje, naročito u današnje vrijeme, treba stalno i bez kompromisno isticati i braniti. Sport je bio, ostao i budućnosti **treba biti odgojno sredstvo mladih** upravo onako kako ga je prije više od 110 godina zamislio **Pierre de Coubertine**, otac modernog olimpijskog pokreta

Međunarodni olimpijski odbor je **1983. godine** ispravio svoju grešku i **obitelji Jima Thorpea uručio dvije zlatne** medalje koje je on osvojio na Olimpijskim igrama **1912. godine** u Stockholmu.

**Nepravda učinjena Paavi
Nurmiju 1932. godine nije mogla
biti ispravljena, ali je taj veliki
atletičara **ovjekovječen na
plakatu Olimpijskih igara iz
1952. godine** koje su održane u
Helsinki**

- RASPRAVA:

- Poznata je poslovice "Novac kvari ljudi"
- Je li i koliko novac pokvario sportaše i sport
- Razmislimo o menadžerima u sportu
- Razmislimo o sportskim kladionicama – nije bitno kako se igra niti tko igra – bitan je rezultat
- Možemo li zamisliti sport bez novaca/opišite
- Zamislite sport za 50 godina/opišite
- Je li robovanje uspjehu i rezultatu uvelo doping u sport

- RASPRAVA:

- Kakav je odnos, po vašem mišljenju i iskustvu, amatskog i profesionalnog sporta – tko ima i dobiva više – tko je na gubitku
- Mnogi bivši vrhunski sportaši upozoravaju – ja sam se morao dobro namučiti da bih nešto dobio od sporta, danas mladi sportaši dobivaju a da nisu niti odigrali prvu pravu utakmicu
- .....